



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce **M. B.**, zastoupeného Mgr. Vadimem Rybářem, advokátem se sídlem Na Hradbách 9/118, Ostrava, proti žalovanému **Krajskému úřadu Plzeňského kraje, odboru dopravy a silničního hospodářství**, se sídlem Škroupova 18, Plzeň, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2009, č. j. DSH/11305/09, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 10. 2009, č. j. 17 Ca 35/2009 - 18,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Odměna advokáta Mgr. Vadima Rybáře **se u r č u j e** částkou 5712 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného usnesení krajského soudu ze dne 23. 10. 2009, který výrokem I. žalobce osvobodil od soudních poplatků v plném rozsahu a výrokem II. zamítl žádost žalobce o ustanovení zástupce. Stěžovatel svou kasační stížností brojí proti

výroku II. uvedeného usnesení. Krajský soud takto rozhodl v řízení o žalobě proti v záhlaví specifikovanému rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2009, kterým zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Magistrátu města Plzně, odboru správních činností, oddělení dopravních přestupků (dále jen „magistrát“), ze dne 15. 6. 2009, č. j. ODP/04820/09. Magistrát tímto rozhodnutím žalobci nepřiznal nárok na uplatněnou náhradu jízdních výdajů.

[2] Jak Nejvyšší správní soud zjistil ze správního a soudního spisu, žalobce se dne 20. 5. 2009 na výzvu magistrátu dostavil jako zmocněnec paní V. D. k nařízenému ústnímu jednání o přestupku jmenované do sídla správního orgánu. V rámci uvedeného jednání uplatnil nárok na náhradu účelně vynaložených nákladů spojených s jeho dostavením se k nařízenému ústnímu jednání, a to ve výši 1548 Kč. Správní orgán prvního stupně žalobci nárok na náhradu uplatněných nákladů nepřiznal s tím, že je zmocněncem p. D., která je účastníkem řízení a porušením právní povinnosti řízení vyvolala. Žalobce zároveň nelze považovat za osobu jinou ve smyslu § 79 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Žalovaný se s argumentací magistrátu ztotožnil.

[3] Žalobce ve své žalobě ze dne 4. 9. 2009 shrnul skutkový stav věci, uvedl, že žádá zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Dále uvedl, že jednotlivé žalobní body své žaloby doplní ve lhůtě stanovené v § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Požádal zároveň o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce z řad advokátů, a to Mgr. Vadima Rybáře. Krajský soud žalobce usnesením ze dne 15. 9. 2009 vyzval, aby předložil řádně vyplněný tiskopis potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech a doložil v něm tvrzené skutečnosti, písemně sdělil a doložil veškeré své měsíční výdaje, a konečně aby sdělil, z jakých důvodů je v této věci ustanovení zástupce k ochraně jeho práv třeba. Žalobce nato přípisem ze dne 23. 9. 2009 zaslal soudu vyplněný formulář potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech spolu s přípisem, v němž své poměry dále podrobně rozvedl, a se svazkem příloh, jimiž svá tvrzení dokládal.

[4] Krajský soud usnesením ze dne 23. 10. 2009 žalobce osvobodil od soudních poplatků, avšak žádost o ustanovení zástupce zamítl. Soud vzal za prokázané, že měsíční výdaje žalobce činí 8258 Kč, přičemž do těchto výdajů nejsou zahrnuty prostředky vynakládané na zajištění obživy a ostatních základních osobních potřeb, které žalobce vyčíslil částkou 4000 Kč. Žalobce je studentem Právnické fakulty Západočeské univerzity v Plzni, nemá žádné vlastní příjmy kromě ubytovacího stipendia a veškeré finanční prostředky na úhradu svých výdajů získává od svých rodičů. Žalobce tak nemá dostatečné prostředky na zaplacení soudního poplatku.

[5] Ve vztahu k žádosti o ustanovení zástupce krajský soud uvedl, že žalobce neprokázal, že by ustanovení zástupce bylo k ochraně jeho práv třeba. V dané věci se jedná o problematiku náhrady nákladů přestupkového řízení, která je upravena v § 79 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích (dále jen „zákon o přestupcích“), a subsidiárně v § 79 správního řádu. Podle krajského soudu je z napadeného rozhodnutí zřejmé, že mezi žalobcem a žalovaným není sporu o tom, že se žalobce v předmětném správním řízení dostavil jako zmocněnec p. D. k nařízenému jednání. Sporné je toliko právní hodnocení věci, tedy zda žalobci svědčí právo na náhradu jízdních výdajů. Soud se tak vzhledem

k uvedenému a ke skutečnosti, že právní úprava dotčené problematiky není nijak rozsáhlá, neztotožnil s tvrzením žalobce o složitosti projednávané věci. Soud dále konstatoval, že nedostatek právního vzdělání a znalostí není sám o sobě dostačujícím důvodem pro závěr, že žalobce není způsobilý se sám před soudem hájit. Využití daného institutu přichází v úvahu až v případě, kdy by neustanovení zástupce ve svém důsledku vedlo k neposkytnutí soudní ochrany.

[6] Krajský soud odkázal rovněž na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2007, č. j. 1 Afs 32/2006 - 48 (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), podle nějž soud při zvažování toho, nakolik je žalobce způsobilý se před soudem sám hájit, přihlíží zejména k úrovni žaloby. Podle krajského soudu žaloba ve své stávající podobě obsahuje až na žalobní body všechny povinné náležitosti stanovené v § 71 s. ř. s., přičemž žalobce si je této absence vědom, stejně jako toho, jaké lhůty soudní řád správní k doplnění žalobních bodů stanoví. Žalobce také aktivně využil svých procesních možností (požádal o ustanovení zástupce a osvobození od soudních poplatků) a adekvátně reagoval na výzvu soudu k doplnění předmětných žádostí. Soud je tedy toho názoru, že žalobce se dobře orientuje v projednávané věci a že bude i ohledem na znění § 36 odst. 1 s. ř. s. schopen vlastními úkony hájit svá práva.

[7] Soud dále zmínil (ovšem spíše „*pro dokreslení celkové situace žalobce, nikoli jako stěžejní argument*“), že je mu z úřední činnosti známo, že žalobce sám vystupuje jako obecný zmocněnec ve věcech vedených u Krajského soudu v Plzni pod sp. zn. 17 Ca 10/2009 a sp. zn. 17 Ca 13/2009 (žaloby na ochranu proti nečinnosti správního orgánu) a pod sp. zn. 17 Ca 23/2009 (žaloba proti rozhodnutí správního orgánu). Podle soudu tak „*žalobce, který se nerozpakoval v jiných řízeních vystupovat v zájmu zastoupené osoby, bude zajisté schopen vlastními silami hájit i práva svá*“. K námitce žalobce, že se musí starat o svou matku, soud uvedl, že považuje za prokázané pouze to, že žalobcova matka byla v pracovní neschopnosti k 31. 8. 2009, nikoli že její pracovní neschopnost trvá i nadále. I pokud by však byla prokázána trvající pracovní neschopnost matky žalobce a ten o ni pečoval, nebyla by tato okolnost ve vztahu k posouzení způsobilosti žalobce hájit před soudem svá práva relevantní. Péče o matku by sice žalobci mohla způsobit jistý časový diskomfort, nicméně by mu neznemožnila činit vůči soudu procesní úkony. Tomuto závěru ostatně odpovídá také skutečnost, že žalobce v době doložené pracovní neschopnosti své matky i přes tvrzenou péči o její osobu podal k soudu osobně ve věci vedené pod sp. zn. 17 Ca 23/2009 podání v rozsahu několika desítek stran. Argumentaci žalobce, že v důsledku jeho vlastního zdravotního stavu je ztížena jeho komunikace se soudem, shledal krajský soud jako ryze účelovou. Soud je toho názoru, že žalobci jeho zdravotní stav nijak neztěžuje jeho komunikaci se soudem, neboť ve výše citovaných věcech opakovaně činí několikastránková podání, která soudu zpravidla osobně doručuje, a opakovaně navštěvuje informační centrum soudu. Dle krajského soudu tato procesní aktivita „*zajisté není projevem omezených možností žalobce, ba právě naopak. Účast žalobce na lázeňském pobytu na tomto závěru soudu nic nemění*“.

II.

[8] Uvedené usnesení krajského soudu ze dne 23. 10. 2009 bylo žalobci doručeno do vlastních rukou prostřednictvím soudního doručovatele Okresního soudu v Jeseníku

dne 3. 11. 2009. Dne 4. 11. 2009 podal žalobce kasační stížnost proti uvedenému usnesení. Ta došla dne 5. 11. 2009 na podatelnu Nejvyššího správního soudu, který ji dne 10. 11. 2009 zaslal Krajskému soudu v Plzni k postupu podle § 108 s. ř. s. Stěžovatel zde nejprve obsáhle zrekapituloval obsah své žaloby podané ke krajskému soudu. K tomu dodal, že mu byl ze zdravotních důvodů přiznán individuální studijní plán. Vůči usnesení krajského soudu namítl, že jím došlo k porušení jeho subjektivního veřejného práva vyplývajícího z § 35 odst. 8 s. ř. s. a z č. l. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“). Krajský soud pochybil, jestliže nevyhověl stěžovateli žádosti o ustanovení zástupce, protože ustanovení zástupce je k ochraně jeho práv třeba. Odůvodnění rozhodnutí krajského soudu o ryzí účelovosti argumentace důsledky jeho zdravotního stavu je z pohledu zákona nedovolenou úvahou a lze je považovat za takovou vadu řízení, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí soudu. Z úřední činnosti soudu není známo, zda stěžovatel vskutku doručoval soudu různá podání osobně a zda byl jejich skutečným autorem, či zda mu byla poskytnuta právní pomoc při jejich zpracování. Vzhledem ke svým osobním výdělkovým a majetkovým poměrům požádal stěžovatel o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Poukázal i na svůj zdravotní stav (opakovaně byl pro chronické onemocnění ošetřován, v současné době je nucen podrobit se lázeňské léčbě). Stěžovatel zároveň požádal o prodloužení lhůty k doplnění kasační stížnosti ve smyslu § 106 odst. 3 s. ř. s., aby ustanovený zástupce měl dostatek času se s věcí seznámit a stížnost řádně doplnit.

[9] Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 10. 11. 2009 (doručeným dne 13. 11. 2009) vyzval žalobce, aby ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení tohoto usnesení odstranil vadu žaloby spočívající v absenci žalobních bodů.

[10] V doplnění kasační stížnosti ze dne 21. 11. 2009 (doručené Nejvyššímu správnímu soudu dne 25. 11. 2009) stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti s tím, že nabytím právní moci napadeného usnesení mu hrozí závažná újma ve zmeškání lhůty pro podání žaloby, kterou nelze prominout. Bez pomoci advokáta není schopen sám odstranit vadu žaloby spočívající v absenci žalobních bodů. Nejvyšší správní soud doplnění kasační stížnosti zaslal krajskému soudu.

[11] Stěžovatel dne 22. 11. 2009 zaslal krajskému soudu přípis, v němž uvedl, že není schopen výzvám soudu vyhovět i proto, že onemocněl chřipkou s projevy na dýchacím ústrojí po prodělané pertusi a parapertusi. Pro dramatický průběh onemocnění bude daného dne převezen do ošetřování v místě trvalého bydliště. Požádal proto, aby mu byl ustanoven navržený advokát s tím, že mu hrozí nenahraditelná újma zmeškání lhůty pro označení žalobních bodů. K přípisu přiložil lékařské zprávy.

[12] Usnesením ze dne 26. 11. 2009 krajský soud stěžovateli ustanovil zástupcem pro řízení o kasační stížnosti Mgr. Vadima Rybáře (tedy stěžovatelem navrženého advokáta). Své rozhodnutí odůvodnil tím, že ustanovení zástupce je tentokrát k ochraně práv stěžovatele potřeba s ohledem na znění § 105 odst. 2 s. ř. s., dle kterého musí být stěžovatel v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem.

[13] Krajský soud následně předložil spis k rozhodnutí o kasační stížnosti Nejvyššímu správnímu soudu. Spis došel na podatelnu Nejvyššího správního soudu dne 14. 12. 2009.

[14] Stěžovatel dne 28. 12. 2009 prostřednictvím ustanoveného zástupce doplnil svou kasační stížnost. Uvedl, že nemá dokončeno studium v právním oboru a je proto na něj nutno hledět jako na jakéhokoliv jiného občana bez právního vzdělání. Dále namítl, že i když se v dané věci jedná „pouze“ o problematiku náhrady nákladů v přestupkovém řízení, jde, minimálně z hlediska procesních pravidel, o relativně právně velmi náročnou problematiku, v jejímž rámci osoba bez dokončeného právního vzdělání může pouze těžko svá práva dostatečně účinně a bezchybně hájit. Stěžovatel v této souvislosti poukázal na článek V. usnesení Představenstva České advokátní komory č. 6/1998, kterým se stanoví pravidla pro výkon substitučního oprávnění advokátních koncipientů a jiných zaměstnanců advokáta (dále jen „usnesení Představenstva ČAK“), podle nějž může advokátní koncipient vykonávat právní služby v oboru správního soudnictví nejdříve po jednom roce advokátní praxe. Naproti tomu v dané věci je po stěžovateli, jenž nemá dokončeno právní vzdělání a nemá vykonánu žádnou právní praxi, požadováno, aby v řízení u správního soudu vystupoval sám bez odpovídajícího zastoupení. K argumentaci krajského soudu, že stěžovatel v této či v jiných věcech vykonává funkci obecného zmocněnce, stěžovatel namítl, že otázka, zda je kvalifikován k ochraně zájmů jeho zmocnitele je výlučně záležitostí právního vztahu mezi zmocnitelem a stěžovatelem a nemůže stěžovatele zbavit práva na ustanovení zástupce v jeho vlastní věci. Skutečnost, že stěžovatel vykonává funkci obecného zmocněnce, totiž o jeho způsobilosti k ochraně jeho vlastních zájmů nevypovídá vůbec nic; o to více, jde-li o problematiku nečinnosti správního orgánu v řízení o přestupku, případně o přestupek samotný. Celé řízení před soudem se díky této skutečnosti zcela odchýlilo od svého skutečného předmětu k záležitosti dle stěžovatele podružné, tedy že stěžovatel činí u tamějšího soudu stránková či vícestránková podání. Soud neuvádí žádný konkrétní případ, kdy by byl stěžovatel prokazatelně autorem několikastránkového podání, eventuelně kdy by byl prokazatelně sám jeho osobním doručovatelem. Stěžovatel dále namítl, že usnesení krajského soudu je nepřezkoumatelné, protože tento se nevypořádal s ustanovením zástupce stěžovateli Krajským soudem v Ostravě. Stěžovatel konečně také uvedl, že krajský soud jednal s úmyslem ovlivnit možnost stěžovatele brojit proti výroku II. napadeného usnesení kasační stížností, neboť napadené usnesení bylo stěžovateli doručováno do Priessnitzových léčebných lázní v Jeseníku v době lékařem stanovené pracovní neschopnosti stěžovatele. To vše navíc prostřednictvím soudního doručovatele Okresního soudu v Jeseníku. Věc se dle stěžovatele komplikuje dnem doručení, neboť tak soudní doručovatel činil až v době stěžovatelova zcela mimořádného prodloužení lázeňské léčby na základě rozhodnutí revizního lékaře jeho zdravotní pojišťovny, což krajskému soudu nebylo a není známo.

III.

[15] O žádosti stěžovatele o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval, protože po obdržení věci a po vykonání nezbytných procesních úkonů bezodkladně rozhodl přímo ve věci samé.

[16] Kasační stížnost není důvodná.

[17] Nejvyšší správní soud považuje nejprve za vhodné shrnout závěry, k nimž dospěla jeho dosavadní judikatura týkající se § 35 odst. 8 s. ř. s. Podle uvedeného ustanovení

navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát. Pro ustanovení zástupce soudem tak zákon stanoví několik podmínek. Především musí být dány předpoklady pro osvobození navrhovatele od soudních poplatků (tuto podmínku s ohledem na obsah spisu a žádosti o ustanovení zástupce stěžovatel nepochybně splňuje a ani krajský soud splnění této podmínky nebere v pochybnost). Druhou podmínkou je splnění předpokladu, aby ustanovení zástupce bylo třeba k ochraně práv navrhovatele. Naplnění této podmínky je předmětem sporu v případě stěžovatele.

[18] První kritérium pro určení toho, zda je ustanovení zástupce třeba k ochraně práv navrhovatele, bezpochyby představuje charakter projednávané věci. Rozhodně se však nejedná o kritérium jediné. Například ve svém rozsudku ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 - 46 (Sb. NSS 108/2004), Nejvyšší správní soud uvedl, že *„hmotněprávní charakter projednávané věci (...) nemusí být jediným a zcela určujícím faktorem, z něhož lze usoudit na to, zda je zástupce třeba k ochraně práv. Přinejmenším stejný význam je třeba klást i na osobnostní a faktické poměry účastníka řízení, úroveň povědomí o jeho právech v soudním procesu a vůbec o právních poměrech v České republice.“* Zdůraznil, že důležitou skutečností je také to, zda je účastník řízení českým občanem a vládne českým jazykem.

[19] Dále lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2004, č. j. 6 Azs 19/2003 - 45 (Sb. NSS 492/2005), v němž zdejší soud v obdobném duchu konstatoval: *„Skutečnostmi, které nutně musely být při rozhodování o stěžovatelově návrhu na ustanovení zástupce zjišťovány, jsou jak hmotněprávní charakter projednávané věci, tak osobnostní a faktické poměry stěžovatele včetně úrovně jeho legitimně očekávatelného a předvídatelného povědomí o hmotných i procesních právech, která pro něj z včas podané žaloby vyplývají.“*

[20] Další relevantní kritérium vymezil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 27. 5. 2004, č. j. 4 As 21/2004 - 64. Zde uvedl: *„Advokát bude ustanoven zástupcem účastníka k ochraně jeho zájmů tehdy, jde-li o věc po stránce skutkové nebo právní složitou a jestliže potřeba ochrany práv účastníka v soudním řízení vyjde najevo, např. z nekvalifikovaných podání účastníka, jímž se na soud obrací apod. Vzhledem k tomu, že největší nároky po odborné stránce klade na účastníka řízení formulování samotného návrhu (žaloby), navíc v poměrně krátkém časovém úseku, je právě obsahová a formální úroveň sepsané žaloby kritériem pro závěr soudu o potřebě ochrany práv účastníka.“* V citované věci Nejvyšší správní soud vyslovil souhlas se závěrem Městského soudu v Praze, že stěžovatelkou podaná žaloba proti rozhodnutí správního orgánu veškeré náležitosti takového podání obsahovala, včetně vymezení rozsahu napadených výroků, žalobních bodů a tím i vymezení rozsahu soudního přezkumu. Obsahovala též perfektní návrh rozsudečného výroku. Kasační stížnost proti rozhodnutí, kterým stěžovatelce nebyl ustanoven zástupce, proto zamítl. K obdobným závěrům dospěl Nejvyšší správní soud rovněž ve svém rozsudku ze dne 30. 5. 2007, č. j. 1 Afs 32/2006 - 48.

[21] Z výše uvedeného je patrné, že v řízení o správní žalobě není zastoupení advokátem povinné; nemajetnost a absence právního vzdělání na straně žalobce samy o sobě tedy

nezakládají důvod pro ustanovení zástupce z řad advokátů. Na tomto závěru nemůže nic změnit ani odkaz stěžovatele na usnesení Představenstva ČAK, podle nějž může advokátní koncipient vykonávat právní služby v oboru správního soudnictví nejdříve po jednom roce advokátní praxe (blíže viz bod [14] výše). Uvedené ustanovení je toliko podzákonným předpisem a soudy jsou při svém rozhodování vázány především zákony (č. l. 95 odst. 1 Ústavy České republiky), přičemž ze znění § 35 odst. 8 s. ř. s. je zřetelný záměr zákonodárce učinit zastoupení advokátem ve správním soudnictví nepovinným. Tomu ostatně odpovídá i praxe, kdy se nemalá část účastníků řízení probíhajících podle soudního řádu správního domáhá svých práv přímo, bez jakéhokoli zastoupení. Tito účastníci často nejenže nemají dokončené právní vzdělání (jako je tomu v případě stěžovatele), ale zpravidla nemají vůbec žádné formální vzdělání v oboru právo.

[22] Soud tedy při rozhodování o žádosti o ustanovení zástupce zvažuje, nakolik je žalobce sám způsobilý se před soudem hájit; přitom přihlíží k charakteru projednávané věci, k osobnostním poměrům žalobce a k úrovni žaloby, případně dalších podání, z nichž lze dovodit úroveň povědomí žalobce o jeho právech v soudním procesu a vůbec o právních poměrech v České republice. Těmto požadavkům krajský soud v nyní posuzované věci dostal. Shledal přitom, že projednávaná věc není právně nijak složitá a že stěžovatel je, s přihlédnutím k úrovni žaloby a dalších podání, která v této a jiných věcech u krajského soudu činí, způsobilý se před soudem sám hájit.

[23] Nejvyšší správní soud se s uvedenými závěry krajského soudu podrobně vyjádřenými v napadeném usnesení plně ztotožňuje. Posouzení právní otázky, zda náleží zmocněnci účastníka přestupkového řízení náhrada nákladů spjatých s jeho účastí na jednání v rámci daného řízení, rozhodně nelze považovat za příliš komplikované. Stěžovatel zjevně vládne českým jazykem a orientuje se v českém právním řádu do té míry, že byl schopen podat žalobu, která je až na formulaci žalobních bodů právně perfektní (přičemž si byl této absence zřetelně vědom), využil svých rozličných procesních možností, reagoval na výzvy soudu, to vše právně sofistikovaným jazykem a s využitím přílehlavých odkazů na ustanovení relevantních právních předpisů. Nad rámec uvedeného lze uvést, že stejnou zdatnost projevil i při komunikaci s Nejvyšším správním soudem (tj. při podání kasační stížnosti a při jejím doplnění ze dne 21. 11. 2009).

[24] Skutečnost, že stěžovatel vystupuje jako zmocněnec i v jiných věcech, by zřejmě sama o sobě nemohla vést k závěru, že mu nemá být ustaven zástupce v nyní posuzované věci. Krajský soud nicméně tento argument použil pouze podpůrně, přičemž jádro jeho argumentace spočívalo v jiných důvodech. Primárně je totiž třeba posuzovat každou žádost o ustanovení zástupce ve vztahu k řízení, v němž byla podána. To však krajský soud učinil.

[25] Stejně tak jsou nedůvodné kasační námitky, kterými stěžovatel poukazuje na svůj zdravotní stav a na údajnou „nedovolenost“ úvahy krajského soudu o ryzí účelovosti argumentace důsledky jeho zdravotního stavu (blíže viz bod [8] výše). Obdobně jako v předchozím bodu lze uvést, že tato úvaha krajského soudu měla spíše podpůrný charakter. Klíčové argumenty odůvodnění jeho rozhodnutí spočívaly v poukazu na relativní právní jednoduchost věci a na úroveň podání, která stěžovatel činil u soudu v této konkrétní věci.

[26] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani námitku, podle níž je usnesení krajského soudu nepřezkoumatelné, neboť se nevypořádalo s ustanovením zástupce stěžovateli Krajským soudem v Ostravě v jiném řízení, jehož byl účastníkem. K tomu zdejší soud (opětovně) uvádí, že povinností Krajského soudu v Plzni bylo především posoudit, zda je třeba, aby s ohledem na povahu dané věci a další, výše popsaná kritéria, byl ustanoven zástupce stěžovateli v tomto konkrétním řízení. To také krajský soud podrobně a komplexně učinil. Skutečnost, že byl stěžovateli ustanoven zástupce v jednom řízení, neznamená, že by mu měl být automaticky ustanoven také ve všech dalších řízeních, která před soudy vede. Z judikatury Nejvyššího správního soudu (viz rozsudek ze dne 15. 12. 2006, č. j. 8 As 60/2006 - 90) sice plyne, že soud, který za shodné procesní situace rozhodne v různých řízeních o žádostech o ustanovení zástupce téhož účastníka odlišně, má povinnost řádně a přesvědčivě odůvodnit, proč se od své judikatury odchyluje. Taková situace však v nyní posuzované věci nenastala. Stěžovateli byl zástupce ustanoven jiným soudem, než je soud, který jeho žádost zamítl, navíc v naprosto odlišném řízení (řízení o žalobě na ochranu osobnosti). Za situace, kdy stěžovatel sám nespecifikoval, v čem spatřuje podobnost mezi uvedenými řízeními, a kdy všechny další skutečnosti svědčily pro závěr, že v daném řízení není třeba stěžovateli zástupce ustanovit, nebylo potřeba, aby se Krajský soud v Plzni s rozhodnutím Krajského soudu v Ostravě v odůvodnění svého rozhodnutí blíže vypořádával.

[27] Stěžovatel konečně také zpochybnil to, jakým způsobem mu bylo kasační stížností napadené usnesení krajského soudu doručeno (blíže viz bod [14] výše). Nejvyšší správní soud však neshledal na procesu doručení uvedeného usnesení nic nezákonného. Jak je patrné ze soudního spisu, krajskému soudu bylo známo z přípisu, který mu stěžovatel dne 18. 8. 2009 adresoval ve věci vedené u něj pod sp. zn. 17 Ca 23/2009, že stěžovatel se „*minimálně 28 následujících kalendářních dnů po 5. říjnu*“ bude podrobovat lázeňské léčbě v lázních v Jeseníku. Je proto jen logické, že krajský soud v případě svého usnesení (ze dne 23. 10. 2009) požádal o doručení Okresní soud v Jeseníku, a to prostřednictvím soudního doručovatele do vlastních rukou stěžovatele. Možnost postupovat tímto způsobem plyne z ustanovení § 42 odst. 1 s. ř. s. Z doručky založené v soudním spisu je zřejmé, že stěžovateli bylo usnesení takto doručeno dne 3. 11. 2009. Ten ostatně již druhého dne proti uvedenému rozhodnutí podal kasační stížnost. Postupem krajského soudu při doručování napadeného rozhodnutí tak stěžovatel nebyl nikterak zkrácen na svých právech.

IV.

[28] Nejvyšší správní soud tedy shledal námitky stěžovatele nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[29] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta. Výše odměny ustanoveného advokáta byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě právního zastoupení a v písemném podání týkajícím se věci samé ze dne 28. 12. 2009, označeným jako doplnění kasační stížnosti, a dále jako náhrada hotových výdajů, tedy ve výši 2 x 2100 Kč a 2 x 300 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b),

d), § 13 odst. 3 citované vyhlášky], celkem 4800 Kč. Protože ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 912 Kč, odpovídající dani, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Ustanovenému advokátovi se tedy přiznává náhrada nákladů v celkové výši 5712 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

[30] Nejvyšší správní soud rozhodl o výši odměny ustanoveného advokáta výše uvedeným způsobem navzdory skutečnosti, že zástupce stěžovatele ve svém přípisu přiloženém k doplnění kasační stížnosti a nazvaném vyúčtování odměny a hotových výdajů uvedl, že ve věci byly uskutečněny čtyři úkony právní služby. Nejvyšší správní soud shledal, vzhledem k relativní právní jednoduchosti věci, jako důvodně uskutečněné pouze dva úkony. Nepřiznal tak odměnu za poradu s klientem přesahující jednu hodinu ze dne 28. 12. 2009 (za dostatečnou považoval v tomto ohledu odměnu za převzetí a přípravu zastoupení, včetně první porady s klientem ze dne 23. 12. 2009) a za písemné podání nikoli ve věci samé ze dne 28. 12. 2009 - doplnění návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti (zde Nejvyšší správní soud nevidí důvod k tomu, proč nemohlo být doplnění návrhu na přiznání odkladného účinku součástí doplnění kasační stížnosti podané téhož dne).

[31] *Obiter dictum* Nejvyšší správní soud dodává, že je povinností krajského soudu stěžovatele po nabytí právní moci tohoto rozsudku opětovně vyzvat k doplnění jeho žaloby o absentující žalobní body. Krajský soud již sice usnesením ze dne 10. 11. 2009 vyzval stěžovatele, aby ve lhůtě dvou týdnů ode dne doručení tohoto usnesení odstranil vady žaloby ve smyslu § 35 odst. 7 s. ř. s. Stěžovatel však již před tím, dne 4. 11. 2009, podal kasační stížnost proti rozhodnutí, kterým krajský soud zamítl jeho žádost o ustavení zástupce. Nutno také připomenout, že stěžovatel žádal o ustavení zástupce s tím, že vady žaloby odstraní soudem ustavený zástupce. Nejvyšší správní soud si je přitom vědom skutečnosti, že podle § 71 odst. 2 s. ř. s. lze rozšířit žalobu o další žalobní body jen ve lhůtě pro podání žaloby a že § 35 odst. 8 s. ř. s. stanoví toliko, že lhůta stanovená pro podání návrhu na zahájení řízení neběží po dobu od podání žádosti o ustavení zástupce do právní moci rozhodnutí o ní. Kasační stížnost nemá podle § 107 s. ř. s. odkladný účinek. Soudní řád správní tedy výslovně neupravuje problematiku stavění běhu žalobní lhůty pro případ, kdy žalobce podá kasační stížnost proti rozhodnutí o zamítnutí jeho žádosti o ustanovení zástupce. Z povahy věci je však zřejmé, že k zastavení běhu žalobní lhůty v takovém případě musí dojít. Jestliže judikatura Nejvyššího správního soudu dovodila, že proti rozhodnutí správního soudu o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce soudem je kasační stížnost přípustná (viz rozsudek ze dne 30. 9. 2003, č. j. 1 Azs 5/2003 - 46), pak musí logicky následovat také závěr o stavění běhu žalobní lhůty po dobu, kdy je vedeno řízení o takové kasační stížnosti. Opačný výklad by vedl k absurdním důsledkům, kdy žalobci, který podá žádost o ustanovení advokáta s tím, že není schopen sám kvalifikovaně žalobu doplnit, by mohla uplynout lhůta k jejímu doplnění a jeho žaloba by proto musela být odmítnuta, zatímco by otázka, zda krajský soud rozhodl o uvedené žádosti v souladu se zákonem, byla předmětem sporu před Nejvyšším správním soudem. Jak již Nejvyšší správní soud uvedl ve svém rozsudku ze dne 13. 1. 2005, č. j. 3 Azs 417/2004 - 70, v případě pochybností o výkladu určitého ustanovení procesního předpisu je vždy zapotřebí zvolit

výklad šetřící práva účastníků řízení. Takový výklad musí v daném případě vést k závěru, že stěžovateli je nutno poskytnout prostor k doplnění žalobních bodů. Jinak by došlo ze strany krajského soudu k odepření spravedlnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. ledna 2010

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně

senátu